

Nro. 50.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELEMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juniusnak 26-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

B é t s.

Tegnap előtt, u. m. 24-ta Junii esteli 7 óra után, hószas betegsége után *Mária Kristina* Ausztriai Fő Hertzeg Alsószony, *Albert* Saxoniai és Teszeni Királyi Hertzeg' hitvese, betses és jóltévő életének 57-dik esztendejében meg-hólt.

Az itt lévő Ts. Királyi Akadémia, a' hol a' festés-béli ritka mesterségben gyakoroltatnak az ifjak, a' múlt hónapnak 26-dikán tartott ülésében, Finantz-Minister és Camerae-Praeses Gróf *Saurau* Úr Ő Excellentiáját, közönséges meg egyezéssel a' maga tiszteletből való tagjává választatta, és az arról szolló Diplomát, Director
D d d

Füger és *Professor Zauner* Urak által küldötte kezéhez Ő Excellentiájának.

Ezen itt nevezett híres tudományú *Professor Zauner* Ur az, a' ki által *Felséges Uruak*, a' maga atya helyett vólt el felejthetetlen emlékezetű bátyjának *Második Jósefnek* emlékezetérő egy igen szép *Ertz-Státuát* készítettett; melly is ebből áll: A' böldegült *Tsászár Római ruhában*, ki terjesztett és meg áldó kezekkel, 's borostyán koszorús fővel, etc., ül ló hátann. Ez a' *Státua*, gránitból faragott és szépen ki-palléroztatott négy szegű állásra vagyon helyhezítetve, a' mellynek *Észak* és *Dél felé* fekvő két oldalainn irások, *Napkeleti* és *Nyugoti* oldalainn pedig igen szép és a' környülatiasokhoz alkalmaztatott figurák, szemléltetnek. A' két oldalainn szemlélteto irások ezek:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FRANCISCUS II. ROM. IMP.

EX. FRATRE. NEPOS.

ALTERI. PARENTI.

POSUIT.

A' Déli oldalánn:

D. JOSEPHO II. ROM. IMP.

PRINCIPI.

IN. SUORUM. ANIMIS.

IMMORTALI.

Alsó *Austriának* ide egy orányira fekvő *Lach* nevű helységben egy tseismő gyermeket, a' kii édes anyja hazából ki-menvén magánosan hagyott, egy sertés az ajtót sarkából ki vetvén, abba bé ment, es meg evett, úgy hogy az anyja, vilzsa menetelekor egyebet keze újainál nem kapott. — Tapuságára lehet az olly gondatlan anyáknak, a' kik tseismő gyermekeket gya korta magánosan nagyjak meg nem gondolván, minemű szertensellenség szokta azokat gyakorta érdekelni.

Felséges Urunk, *M. Kempelen* Urat, az Udvari Kamarával eddig viselt Udvari Tanácsosságból, egész fizetéssel nyugodalomra bocsátani méltóztatott.

Anglia.

Maidstone várossában már jó ideje, hogy öt Státus fogjokanak foly a' processusok, a' melly a' közelébb múlt Május 23-dikán végződött. A' Sententzia ez vólt, hogy egyik az ötök között, Irlándiai Catholicus Pap *O'Coigly* a' kivél egy haza árulásra tzelező és a' Frantzia Directoriumhoz intézelve lévő irás taláztatott meg, bünös legyen: hanem a' más négyek, u. m. *Athur O'Connor, Binns, Allen,* és *Leary,* nem bünösök. A' leg nevezetesebb ezek között *Athur O'Connor.* Ez ennekeelőte Irlándiai Parlamentaris tag vólt. *Fox, Sheridan, Erskine,* Gróf *Suffolk,* Herceg *Norfolk,* és az Oppozitzióinak több más tagjai, *Maidstone*-be ki-mevén, mint mentő bizonyságok mellette elő állottak, és minyájon nagy ditséreteket tettek rolla.

Azokban mihelyest a' Sententzia ki-mondatott, hogy *Athur O'Connor* nem bünös, a' Politziai Tisztek azon szempillantatban elő állottak, és a' *Portlándi* Hercegnek parancsolatját elő mutatván, *O'Connor*ot újjantón árestálták. Ő ugyan a' Birákhoz tuott és folyamodott; a' Tanácskozó-palotában zúgás tamadott, a' Politziai Tisztek attól tartván, hogy ellenállókra akadnak, kardot rántottak, és *O'Connor* Londonba tsak ugyan be kísérték. — A' Fo Cancellarius azonban tudositotta a' Parlamentom' Felső Házát, hogy az *O'Connor*' másodkzori árestáltatasa azért történt legyen, hogy új árulási vád adta vólna magát eliene elő.

Május' 30 dikán a' következő dolog fordúlt elő az Angliai Parlamentom' Alsó Házában: —

„*Wilberforce* jelentette, hogy ő közelébbről egy új materiarel, a' melly most a' közönségek
D d d 2

beszédnek tárgya, egy meg-vizsgálásra való projectomot fog a' Parlamentom' eleibe terjeszteni. *Thirney*, a' ki *Pittet* közelébből a' Duellumra ki-hivta vólt, és a' kinek tselekedetére *Wilberforce* tzelezni láttatott, jelen lévén a' Parlamentomban, kérdi, hogy, hát ő jelen lehet-e' akkor az ülésben, mikor ez a' projectom elő fog fordulni. — „Igen is, jelen lehet az Úr (felelt *Wilberforce*); hanem, hogy mi formában fogom elő adni a' projectomomat, még nem tudom magam is, minthogy éppen most jöttem a' városra bé, és a' Duellumi történetért, igen méjj fojdalmat érzek. — *Pitt* nem vólt jelen ezen ülésben.

Ugy vélekednek, hogy a' *Wilberforce*' projectomának az fogna lenni a' foglalatja, hogy minden Parlamentalis tag, a' ki egy Státus-Ministert Duellumra ki-hivú, azonnal a' *Toweri* fogházba küldettségék.

Frantzia Ország.

Tallient is valami Követségbe rendelte a' Frantzia Directorium: hanem hogy hova? még titokban tartatik. Némellyek úgy vélekednek, hogy csak *Toulonba* küldötte, az ott induláshoz készülő második hajós Divisiónak organizálására: hanem mások itt is meszszebb akarnak látni, azt erőssítvén, hogy éppen *Egyiptomba* utaztatja, a' hajós sereg' izámára kívántató gabonának felvásárlására. — Hogy *Tallien Junius*nak 6-dikára, virradó éjjel el-indúlt *Párisból*, az igaz:

A' Frantzia Törvény-hozó Tanátsokról azt kezdik észre venni, hogy ezekben is két egymás ellen tusakodni fogó pártók formálódnának, a' melly dologból könnyen esmet újj zürzavarok eredhetnek. Az egyik párt' tagjai, minthogy minden vetélkedésekben a' principiumokhoz kötik magokat, *Principistáknak*, a' más párt' tagjai pedig, mindenben csak a' Directorium' akarattjától láttatván függeni, *Directorialisoknak* nevezetnek. —

Orosz Ország.

Az Orosz Császár Május' 16 dikánn el-útazott *Péttersburgból Moskau*, és *Casan* felé, és Junius 26-dikára szándékozott visszafiz *Péttersburgba*.

A' Pápa Nuntziussa *Litta*, a' Málthai Rend' Orosz-ágának Nagy Elemosináriussává tétettetett 9000 Rubel esztendőnként való jövedelemmel.

Egy Császári Parantsolat szerént az Orosz ifjaknak a' külső Országokonn lévő Oskolákra való ki menetel egészízen meg-tiltatott: hanem az ebből következhető fogyatkozásnak helyrehozása végett, nevezetesen a' Lieflandi, Estlandi, és Kurlandi Nemesség' gyermekeinek további palléroztatódásokra, az a' Császár' akarátja, hogy ezen három tartományok' Nemessei egy Univerzitásnak fundálására határozzanak egy alkalmas helyet: maga is segedelmet ígér reá Ő Felsége.

Helvétzia.

A' pénz' tsikorástól még meg nem szüntenek *Helvétziában* a' Frantzia Biztosok. A' St. Galeni, Wettingeni, Mury, Altenriefi, Engelbergi, és a' Val Sainti Carthusianus Apáturságokra ugyan 570,000 Livra adót vetettek, a' mellyet ezek executzióval való büntetés alatt két Decásokig tartoznak le fizetni.

Zirichből is el vitette Biztos *Rapinat* a' kassát. Ő, *Rouhier*, és *Pommier*, Jun. 5-dikénn estve hárman *Zirichbe* érkeztve, katonákat is vittek magokkal. A' kassa al-gondviselőitől Theilertől és Meisztől a' kotsokat kérték, hanem ezek azokat elő nem adván, *Pommier* lakatos után ment. Az alatt *Meisz* is el-szaladván a' Helytartót *Pfenningert* és a' Kamara-Praesest *Wyfzt* elő hivta; a' kik a' kassának fel-nyitása ellen hathatós protestálásokat követtek-el. *Rapinat* ezzel felelt: — *Voilà les Bayonettes!* — „Vólna nékem is csak annyi bajonétom (mond *Pfenninger*), mint az Urnak: én is szembe mernék állani az Urral.” —

Hanem mind ezeknek a' lett tsak ugyan a' vége, hogy a' *Zirichi* Kin's szekerekre rakatott, és 8-dikban onnét el vitetett.

Már még ezen történet előtt igen megilletődve láttattak lenni a' Helvétziai két Törvényhozó Tanácsok, minthogy Jun. 3 dikánn egy Követséget küldöttek által a' magok Directoriumjokhoz, ilyen jelentéssel: —

„Hazafi Directorok! A' sok kedvetlen hirdások, mellyek töltetek és sok más felőlről érkeznek a' Törvényhozó Tanácsok' eleibe, a' mellyek minyájan a' terhes Requisitziókról, a' minden nap' számosodó méltatlan tselekedetekről, a' mellyeket a' rosz, és a' Nagy Nemzetnek 's az ő fegyverének meg gyalázására járó Katona-személyek, most egyenként majd több d magokkal véghez visznek, 's a' mellyeket iszonyodás nélkül halgatni, és lágyemelegséggel tovább is elhalgatni lehetetlen, a' Törvényhozó Tanácsokat nagy kedvetlenségek és méjj szomorúságok közzé helyhezítették. A' ti illy nagy veszélyek között tett bölts és bátor lépéseketek helybe-hagyással értették a' Törvényhozók, 's hathatosan meghívják benneteket, hogy az elindúlt ösvényen egyenesen mennyetek tovább is elő felé. Minden segedelem és elő segittetés felől légyetek részükről bizonyosok, a' mit tsak nekünk a' Constitutzió meg enged, és a' népnek boldogsága a' leg nagyobb szükségben kíván. Meg hívják benneteket, hogy a' Haza védelmeiről és a' Hazafiak' el nyomattatásokról egy körülállásos és minden szükséges bizonyság levelekkel meg erősítettett Tudósítást terjesztetek lehető harsaggal előnkbe, hogy a' Törvényhozó Tanácsok a' körülállásokhoz képpest tanácskozhassanak a' Nép' meg tartatása felől; mert annak meg kell tartatni! Az ő meg rontatását és el nyomattatását, nekünk egyikünknek is megérnünk nem lehet. Költ *Arauban*, Jun. 3 dikánn 1798. —

„Mind a' két Törvényhozó Tanácsok Praesessai.

Az ilyen hathatós lépések tettek már annyi hasznot, hogy a' Frantzia fő Commissárius minden Kántonok' Helytartóihoz egy rendelést küldött, mellyben azt kívánva állítták, hogy szorosan járjanak utánna, és meg bizonyítva adjak fel, hogy ki és hol, minémű és mennyi summájú Requisitziót tett és szedett fel, azon kívül, a' mi meg volt határozva: igérvén, hogy ő minden tekintetben eleget fog tétetni, és a' bűnösöket szorosan meg büntetteti.

Generál *Schauenburg* azonközben egy Rendelést tétetett közönségessé, a' melly által ismét új tűzbe hozta a' Helvétziai Törvény-hozókat. A' Rendelés ez volt, hogy *Helvétziából* minden Frantzia Emigránsok számkivettessenek; és a' Helvétus Tisztviselőknek executzióval való büntetés alatt parantsoltatik, hogy minden Emigránsokat jelentsenek be.

Nevezetesen az Ifjú Tanácsban indultak-fel némellyek ezen Rendelesre nézve igen erőssen. „Mit használ nekünk (igy szoll Kép-viselő *Suter*) a' mi új Constitutzióink, mit használnak a' mi tanácskozásaink, ha a' mi Hazánkfiak a' Frantzia Katona Itélő székek' eleibe állittathatnak, és a' mi függetlenségünk ilyen felelmes pontonn áll. Esküszöm: hogy vagy szabadon élek, vagy meghalok.” — „Egy idegen Hatalmasság sem szollhat nekünk a' kezünk alá (illy szavakkal to'dotta *Nutzet* az előbbeni Orátornak beszélsz), és nekünk nem irhat törvényeket előnkbe. Darabokra szaggattassak, vagy vesztő helyre vitetterődjek előbb, mint sem az e' feléket megengedjem.” — Ezen idő'öl fogva kemény levelezések kezdettek folyani a' Helvétziai Directorium, és Generál *Schauenburg* között. — A' békételekedés mind két részről naponként nevededik. A' falakra tzedulák raggattatnak ki, mellyek által a' Frantzia seregeket fel-ingereelni igyekezik — több helyekenn még a' Szabadság fáknak ki vagdaltatódása is történik.

A' Tengeri expeditziókról szolló külömb-külömb

Levelék:

Hogy az Anglus hajós seregek egy része, a' melly eddig *Kadix* előtt állott, mint gondolják az Admirál *Nelson*' vezérlése alatt a' Mediterraneum tengerre a' Touloni hajós sereg felkeresése végett bé evezett légyen, ezen leg kissebbet sem kételkednek többé az onnét jött levelek. — Május' 13-dikánn indúlt-meg bé felé. Még 22 Anglus Linea hajók és 6 Fregátok maradtak *Kadix* előtt, a' mellyek azt olly közélről meg-szállották, hogy egyet egyet lönek is ollykor-ollykor egymásra az ellenséges ágyuk. — Ennek felette arról is bizonyos tudósítások érkeztek *Kadix*hoz, hogy *Gibráltárnál* nagy készülétek tesznek az Anglusok, a' mellyekkel hasonló képpen *Kadix*hoz tzelőznek. Nagy tengeri erővel akarnak onnét ide evezni. Ehez képpest Admirál *Massaredo* is kettőzött szorgalommal kezdette elő venni mind azokat az eszközöket, a' mellyek a' kikötő helyben fekvő Spanyol hajós sereget az Anglus hajók' tüzétől védelmezhetik. A' kikötő hely' torkába 184 külömb külömb-féle ágyus Bárkák, Schalupok, és egyéb e' felék, ágyukkal, haubitzákkal, mozsarakkal, és golyobis tüzessítő kementzékkal meg rakattattatva állittattak ki. *Kadix*ba számos fegyveres sereg szállittatott-bé. A' zsoldnak hátra maradása miatt el-szökött Spanyol Matrózoknak közönséges pardon, hatramaradott zsoldjoknak ki-adattatasa, és újj ruha ígértetett, ha a' szolgálatra önként viszta térnek, etc.

A' 12-dik Juniusi levelek nem azt írják, hogy *Nelson*, és nem hat Linea hajókkal, hanem maga a' fő Admirál *St. Vincent* evezett-bé a' Mediterraneum tengerre a' Touloni hajós sereg' felkeresésére 16 Linea hajókkal, etc. — Admirál *Massaredónak* (ugyan ezen levelek szerént) rendelése vagyon, hogy hirt vévén a' felöll, hogy az Anglus hajós seregek egy része *Kadix* mellöll a'

Mediterraneum tengerre ki-evezett, haladék nélkül üssön-ki az ott maradt Anglus hajókra.

A' napokban 5 Spanyol Fregátok a' *Carthagenai* kikötő helyből ki-evezvén, hevesen megverekedtek egy ugyan annyi számú Fregátokból álló Anglus hajós tsoporttal: hanem csak egy formájú győzedelemmel váltak el egymástól. — Egyik sem nyert semmit is a' másiktól.

A' Touloni hajós seregnek egy része, *Korsika* szigeténél *Ajacció*nál meg állapodván. 4000 embereket vett ott is fel, a' kik mint hajós legények úgy fognak széljel olztatni a' hajókra.

Német Ország.

A' *Treilhard*' helyébe a' Rastadti Congressusra rendeltetett *Jean Debry*. Jun. 11-dikénn, feleségével eskét leányával együtt, ide meg érkezett. Hazafi *Sieyes* is útban vagon *Berlin* felé.

A' Gróf *Kobentzel* és *François de Neufchateau* között kezdődött Conferentziák naponként folynak *Selzben*, és illetik a' *Bernadotte*' Bétsi környülállásainn kívül, a' Campo-Formiói Kötésnek 9-dik Artikulussát, a' Belgiumi és Cisálpinai adóságot, a' Helvétziai Revoluzsiót, a' Pápát, és az Ekklésia' jószágait is.

A' Hálai Professor *Junker* egy Irást adott *Rastadtban* a' Congressus' eleibe, arról tudósítván az itt lévő minden Követségek' tagjait, hogy a' Német Birodalomban és Helvétziában lévő Orvosok öszsze tsatolták légyen magokat, hogy a' Gyermekek' Himlőjét ki irtsák: mellyhez képpest meg hívja ezen Congressnek minden tagjait, hogy a' magok Fejedelmeik előtt az említett Orvosoknak jó igyekezetét, párt-fogássaik által segéljék elő. — Itt következik, mint tudományi megjegyzés, egy darabotska része a' *Junker*' meghívó Irásának: —

„Egességekre, életjekre, szépségekre, és egész életjek-béli vigasztalássokra nézve a' leg nagyobb

ostortól fenyegettető, millió ártalanok' nevében kényszerítjük kéréseink által az ezen fő méltóságú Congress-re öszfye gyülekezve lévő minden emberiség' barátjait, hogy következő kéréseinket telyesítsék: --

1) Törekedjetez azonn mag szűnés nélkül, hogy a' ti Országló-székeitek' figyelmetességét és atyai gondoskodását, az emberiségnek egy sok vízontagságok alá vettetett tárgyára függesztéssétek. Segiljétek az ezen tzelra egyesűt Orvosokat, minden tölletek függő eszközőknek elővétettetése által, és légyetez munkások mind azoknak a' javaslásoknak elővétettetésekben, a' mellyeket ezen egyesűt Orvosi társaság ezen tül azokhoz intézni fog, a' kikre a' Gondviselés a' népek' állapotjának igazgatását bizia.

2) Légyen gondotok reá, hogy azon Országokban is, a' mellyekben még eddig semmi a' fele készületek nem vóltak, a' mellyeknek eszközlése által ezen Himlözés béli nyaváját illető egyet értés folytatódhatott vólna, ezek az illy közönséges haszonra tzelozó készületek, ennekutánna meg tétettessenek. Meg kívantatna, t. i. hogy ennekutánna minden közönségekből bé-küldettetne ezen egyesűt Orvosi Társasághoz annak meg írása, hogy a' le-folyt tztendőben hány Himlősök hóltanak meg, és az őket meg ölö méregnek ki-óltására minémű eszközök vétettettek elő. Abban az időben élünk a' hol az emberiséget védelmezni kötelességnek tartatik. De hát, micsoda szentebb jussa lehetne a' világra erő és segedelem nélkül lépő embernek, annál, mint az, hogy övétől ezen meg ölö méreg ellen, a' melly által ő már még a' maga első napjaiban fenyegettetik, segedelmet várjon? Légyen tehát gondotok arra, hogy minden helységek arra kezdjék fordítani a' magok szorgalmatosságaikat, hogy azoknak a' személyeknek jussa óltalmaztassék, a' kik az emberektől vélsznek életer. Az emberek akármelly Revolu'zió után emberek maradnak. Hanem ezen nyavaja' mérgének tsak úgy

sem maradnak kegyetlen áldozatai, ha azok az ember barátok, a' kikhez mi mostanában folyamodunk, az emberiség' ügyét ezen tekintetben is magokra veszik. Erre kénszeritünk mi kéréseink által benneteket; az ügy a' tieitek; légyetek egész tehetségetek szeréut elő segellői, ott, a' hol munkások lehettek, etc.

*Rastadt*ből, Jun. 14-dikénn: — „A' *Berlin*be utazó Frantzia rend kívül való Követ, *Sieyes*, ma dél utánni 3 órákor ide érkezvén, *Ottó* nevű Secretáriussával együtt a' már itt lévő Frantzia Ministernél ebédelt, és még az nap estvéli 7 órákor *Berlin* felé tovább indúlt.

A' Prussus Király mostanában utazik a' hódolásnak el-fogadása végett a' maga tartományaiban. Vélle vagyon a' Királyné is. Május' 30-dikénn *Dantzig* várossába érkeztek ö Felsőgek. Jun. 3-dikénn *Königsberg* felé folytatták útjokat. Mindenütt a' környűállításokhoz illő örömmel és kezfületekkel fogadtatnak.

* * *

E r d é l y b ö l .

A' Nyelv Mivelő Társaság' Gyüleasei' Jegyző Foglalatjána' folytatása.

XXXIV-dik Gyülés Sz. György Havának 16-dikénn 1796. A' Jegyző Könyv felolvastatása, 's Kassa számba vétele után a' folyó dolgok rendiben olvastatnak.

1. Brassai tudos Rector *Teutsch* Úr Levele, melly mellett a' Társaság Gyüjtemenyei közé küld két kéz irás mássát, u. m. *Moldavische Chronica aus dem Italiänischen*, és *Illustratio Articularum quorundam Historicorum*, rem az *Historiam Valachorum Valachiae soncermentium*.

2. Nagy Várádi Tudos Professor és Tábla Birájá *Miller Jakab* Urnak ajánlása, és ugyan oda való Professor *Tertina* Urnak becses tudósításai és utasításai.

3. Bé mutattatnak a' Társaság Könyveinek és név
 melly régi történeteket illető kéz irásoknak laistromai.
 A' nyomtatott könyvek száma 109, az Irattaké 19. A'
 Levelek 116 Darab.

Rendes munkák.

4. Bé mutattatik és olvastatik Magyar Fordításban
 a' Székelyek eredetéről 1533-ban más sok régi levelekből
 egybe szedett, 's annak szakadozott példájának 1695-béli
 Mássából leirt Munka. Melly 1000 elztendőnél többet
 foglal magában. Elsöben Atilla fiától Irnáktól fogva, kit
Halab Irnáknak nevez, *Fő Rabanbánok* nevezete alatt,
 tulajdon neveken megírja, a' Székelyek fő vezéreinek ren-
 dít egymás utáns egézfzen Arpád' közikbe való jövetelég;
 melly az irás szerént 888 előtt *Zándirhám* Fő Vezér ide-
 jében esett. Azután a' Székelyek történeteit, a' csonkasá-
 gok miatt darabolva ugyan, de le hozza a' XV-dik száz
 végéig. Sok régiségeket meg világoseit, nevezetesen meg
 írja, hogy a' Pogány Székelyeknek a' Keresztények ellen
 lött feltamadásak alkalmatosságával, miképpen töröltette-
 nek el *I András* és *Béla* Hertzeg idejében Pogány Nevei
 a' Nemzetségeknak, Városaknak és Hivatalaknak, és a' Po-
 gány Tifztségek Nevei helyett *Rabanbán*, *Gyula*, *Harkáz*,
 hogy vétettekfel az Ispányi 's más nevezetek, és szentek
 nevei, melyből meg-világosodik szépen, emez eddig meg
 magyarázhatatlan Hely Sz. *Lázfóló Decretuma III Köny-
 ve 2. Réfziben*, a' hól a' Magyarázok, azt az ott elő for-
 duló *I. András* Király, 's *Béla* Hertzeg idejebéli Birót
 csudálatoson *Szártsa* fü *Birónak* nevezik.

5. Olvastatik Obester *Borsas Tamás* Úr jeles tudó-
 sítása, magá életét, 's vitez viselt dolgait magokban fog-
 laló tudósításoknak meg küldésit igéri, hogy az emléke.

zetek rendibe tétetvén] meg-tartassanak. Továbbá a' *Gyergyói Havasokról*, Havasi veres szőlőt, 's a' *Putnárdól* adtseresnye tsemetéket, nem különben szarvas gombát vitetvén bé kertibe, azokkal tett szereztsés probái. Sz. Milkosi Kova Bánya 's a' t.

6. Nyugodalamban lévő *Szotyori Nagy Boldisdr Fő Hadnagy Vitézi* probairól hires Vitéz Úr, küldi némelly szereztsés Vitézi probairól tudósítását.

7. Nyugadalomban lévő fő Straza Mester *Csizi István Úr Levele*, és mind magának, mind tudos Társának, a' Társaság Munkájára, nevezetesen az irás modja aránt, tett tudos Jegyzéseik.

8. Szebeni Reformatus Pap *Pápai István Úr Tudósítása: Ujj Észtendei Ajándék a' jó Gyermeknek számára*, már sajtó alá adta, keszen van a' *Jó Leányok számára* hasanló Munkája. *Popenak az Emberről irt négy Leveleinek fondittása* Frantziából, két árkus már ki van nyomtatva; küld egy arra ki dolgozott gondolatot: *Hogy illenék jól le irti egy várost?*

Közönséges Jelentés. 9. A' fennebb említett pontok bővebb tanátskozás alá vétetvén jonak íteltetett, hogy a' Társaság Nevében, a' Társaság Barátai, kérettessenek bizodalmasan.

a) A' 4-ik Pontra nezve hogyha kik magok Leveleik között, haza régi állapotját és történeteit illető akármelly rongyos régi irásokat, sőt *Kalendariumakatis* találóának, a' helyett hogy elvessek ne salnálják felzedni, 's közleni.

b) Az 5-ik Pont alkalmatosságával, hogy, ha ki maga lak helyében, vagy vidékiben regisegeket talál, ritkaságokat, vagy természeti Jelenéseket tapasztal, ne sajnálja tudósítást adni.

c) A' 6-ikra nézve bátorkodik tudósítást kérni a' két Nemes Hazabéli közelebbi Török és Frantzia hábo-rukban szolgált vitezeknek, olyan jeles, emlekezetie méltó vitezi cselekedeteikről, mellyek a' történetek íróitól nem tudattathatván, majd feledékenységbe merülnek; akár magok, akár más szava bé vehető Tanuk által irattassanak meg, hogy az emlekezetek könyveibe feljegyeztessenek.

d) A' 7-dikre ha kinek a' Társaság kiadott munkáira Jegyzéseik volnának, kérettetnek hogy küldjékbe, kedvesen véfzi a' Társaság, kivált legelsőbennis a' jó írás módjára nézve, mivel ennek annak előtte, hogy a' szó Tárház fogna illő, de a' Tudósok egyetértésével, megáíltatnia Egyfzersmind azok, kik arra belső hivatalakat érzik, ne sajnályák vélekedéseket közleni arrólis, micsoda kézfületek szükségesek egy jó szó Tárhoz, és minéműnek kell annak lenni, egy két példátus melléje téven gondolatyaknak.

e) A' 8-dik Pontra nézve, a' Hazának még egy jó föld leírása (Geographiaja) nem lévén, az arra való kézfületek rendiben, ébrefztetnek a' Társaság barátai, hogy azok, kiknek arra hajlandóságok, kézfületek, 's tehetségek vagyon, magok vármegyéjek vagy székek, vidékek, lakhelyek. 's ezeknek környéki leírásában probát tenni, 's a' Társasággal közlevi nesajnálják, *M. Vádsárhely Szent György Havának 24-dikánn 1798.*

XXXV-dik Gyülés, melly *Szent György Havának 24 dikiu u. m.* a Társaság Nagy Méltóságú Elöl ülője, nagy Méltóságú Gróf *B. í. fi György* Gubernátor Úr ó Excelentiája neve napján 1798-ban, ó Excelentiája tífzteletének jeleül tartatik.

Folyó dolgok. A' Jegyző Könyv felolvasatása után olvastatnak.

1. Csik Toplatzáról *Sándor Ignáts* Úr válaszló levele. A' Székelyek eredetéről 1533-ban a' Nemes *Sándor* Ház Levelei között lévő Levelekből egybe szedett Munkának hitelessége meg-bizonyítására szolgáló levelekben igéri szolgáltyát. — Az ugyan azon kéz Írásban említett régi Székelyek áldozó poharára nézve pedig írja: hogy a' melly kezeknél vagyon, azon a' rajta lévő ezfendő szám úgy mint az 1412 Római betűkkel vagyon írva.

2. Pestről *Getse Dániel* Úr küldi a' Társaságnak *Hufeland* híres munkáját az emberi élet meg-hozzfzabbításáról fordításban, a' fordító *Doctor Kováts Mihály* Úr nevében.

Rendes Dolgok.

3. Bé mutattatnak a' II Darabra tartozó kéz tzikkeljek u. m. a' *Nyelvet illetők*:

a) A' Nevek hajlásának forma példái: mellyben azok, a' mik az I darab 47 lapján röviden illetteitenek vólt, bővebben meg világosittatnak, nem Grammatica: hanem a' Tanulok könnyebsegére példák, és azoknak vizsgálásokra, kik a' durvaságtól még egy betübenis irtodznak, és a' Nyelvnek eme szép természetzi tulajdanságát a' lágy-ságot meg örizni szeretik, Jegyzések.

b) A' Kun Nyelv példája a' Szent Mark Velentzei Könyves Házaból. Nemelleyek ellen meg mutattatik velle, hogy a' Kun Nyelv nem veszett egéfzen el, mások ellen; hogy nem a' Magyarral, hanem Török és Tatar nyelvel atyafias.

c) Az Erdélyi régi Orosz nyelvnek példája. Arra mutat, hogy a' Rufz Csüriek Szeben Székben 's az ő Atyak-sai, azoknak az Oroszoknak maradéki, kiket a' Magyar-

rok, és előttük az Oláhok Erdélyben találtak. *A' Házát illetők.*

d) Az Almakereki koporsó könek leírása, egy olyan régiség, mellynek mássa Erdélyben azok után a' derék emberek után, kiket Rómaiaknak hívtanak, mái napig nintsen, és egy Afzfzonyság gondolata, 's munkája.

e) A' Nagy Györben és Rév. Komáromban talaltató régibb és újabb kő Irások.

f) A' Szilágy Somlyón 1797-ben talált kintsnek leírása.

g) Hunyadi Jánosról egy szép Jelentés! hogy Hunyadi János Gubernátornak egyfzersmind még két Hunyadi János nevű testvér, egy Apától való ötse vólt; és hogy a' Hunyadi János Gubernátor Apja, nem Sigmund Császár vólt. A' több Czikkelyeknek bé-mutatásak az időből ki-fogyván a' jövő Gyűlésre halasztatik. *M. Vásárhely Pünköst Havának 2-dikánn 1798.*

Aranka György,
Rendes Titotnok.

Tudósítás.

Ezen folyó Esztendőben, September Hónapnak 17-dik napján, Ozorán Tólna Vármegyében, Hertzeg Eszterházy Uraságnak ménésében e' következő tsödörök, paripák, kotsis lovak, nem külömben Anya-Kantzák tsikaikkal együtt, vagy azok nélkül, de már ismét újra vemhessek, kotyavetye által kész pénzért fognak el adattatni. Ugy-mint 6. Tsödörök, 15. Anya-Kantzák tsikaikkal együtt, 30. más Anya-Kantzák tsikaik nélkül, de ismét újra vemhessek, 10. három esztendős kantzák, 8. két esztendős kantzák, 6. egy esztendős kantzák. Ismét 8. három esztendős tsödör tsikók, 8. két esztendős tsödör tsikók; és 5. egy esztendős tsödör tsikók. Ezeken kívül 10. kotsiba való öt és hat esztendős szürke kantzák, és 4. kotsiba való 5 és 6. esztendős fekete kantzák. Mindenestől 110 darabak.